

ledes at disse Foreninger i saa stort Omfang som muligt kunne fortrænge al privat Spekulation paa dette Omraade og derved bidrage til, at de smaa Jordbrugere kunne komme i Besiddelse af Jorden paa rimelige Vilkaar“. Det gode ved dette Forslag skulde nemlig ikke alene være det, at et Beløb af Staten stilles til Raadighed til Udlaan til forskellige Foreninger, eller til Kommunerne eller til de enkelte Overtagere af Ejendommene, men det skulde navnlig være det, at de paagældende kunde faa Ejendommene overdragne paa rimelige og billige Vilkaar, og jeg ser ikke noget urimeligt i dette, at en Forening købte en Bondegaard til Udstykning, naar den ellers vilde blive udstykket af private og solgt til høj Pris. Man kan dog ikke have noget imod, at smaa Jordbrugere faa Jord til billigst mulig Pris; det er ene og alene det, man har tænkt paa, at slige Køb skulde ske i saadanne særlige Tilfælde, og det er ikke Meningen, at Foreningerne planmæssig skulle søge at opkøbe og udstykke Bøndergaarde.

Saa siger det ærede Medlem for Sorø, at vi ville give de mere bemidlede Adgang, thi jeg havde ogsaa udtalt ved Lovforslagets 1ste Behandling, at Ejendomme indtil 5,000 Kr. kunde komme ind under Husmandsloven. Ja, selvfølgelig, det staar jo i denne Lovs § 6, der kan det ærede Medlem jo se det; naturligvis skulde de opfylde Lovens Betingelser, det skulde de ogsaa for at faa Laan i Henhold til Husmandsloven, men naar de gøre det, ville de indenfor de Grænser, Husmandsloven i øvrigt sætter, kunne faa Laan i Henhold til denne, selv om de have købt noget af de Ejendomme, her er Tale om. Det betyder jo i og for sig ingen Ting. Det ærede Medlem for Sorø var noget højt oppe, synes det mig, naar han om den Undtagelsesbestemmelse, som findes i § 9 — Bestemmelsen om, at man under særlige Forhold kunde komme op over 12,000 Kr. — sagde, at hvis dette vedtoges, gaar Loven ganske hen over Hovedet paa dem, som det er Statens Opgave at hjælpe. Det er jo ganske mærkværdigt, at en saadan Undtagelsesbestemmelse, der har saa overordentlig ringe finansiel Betydning, og som kun i ganske enkelte Tilfælde vil blive anvendt, skulde have en saadan Betydning. Det synes mig rigtignok er at gøre meget smaa Ting til store Ting, og det kan jo for saa vidt ogsaa være nødvendigt, naar der skal rejses en virkelig Kritik mod det foreliggende Lovforslag.

Overfor det ærede Medlem for Køben-

havns 4de Valgkreds (Birck) skal jeg blot sige, at jeg har en Følelse af, at de Ændringsforslag, han har stillet, ere stillede i den Hensigt virkelig at forbedre Lovforslaget. Jeg ved jo ikke, om det ærede Medlem fastholder sine Ændringsforslag; hvis det ikke skulde være Tilfældet, vil jo de Spørgsmaal, som ere fremdragne af det ærede Medlem, blive overvejede i Udvalget mellem 2den og 3die Behandling, uden at jeg dog paa nogen Maade kan give det ærede Medlem noget Løfte om, at man i nogen væsentlig Grad vil imødekomme hans Ønsker med Hensyn til Hovedændringsforslaget. Det ærede Medlem udtalte, at han ikke ønskede, at vi fik et Husmandsproletariat, som stadig maatte begynde for fra — han mente nemlig, at de smaa Ejendomme dreves op i en ganske unaturlig høj Pris. Men jeg skal dog gøre opmærksom paa, at baade ved Husmandsloven og denne Lov holdes netop de smaa Ejendomme indenfor rimelige Priser. Det er jo noget, der følger af sig selv, og de gamle Husmænd, som have ejet Husmandsbrug i længere Tid, have jo netop beklaget sig over, at det var yderst vanskeligt for dem at sælge deres Jord, fordi Landarbejdere, og hvem der i det hele taget ønske at komme i Besiddelse af en mindre Ejendom, nu kunne komme det ved Hjælp af den bestaaende Lovgivning, og det modvirker i meget høj Grad, at de smaa Ejendomme stige til unaturlige Priser. Jeg tror, at det ærede Medlem i det hele taget gaar ud fra et noget teoretisk Synspunkt, naar han ser saa mørkt paa Forholdene, som han gør. Saaledes som Sagen praktisk udvikler sig ude i Landet, er der ingen Tvivl om, at Husmændenes og Landarbejdernes Kaar forbedres ret betydeligt, og jeg tror, at de, der kende disse Forhold, ville indrømme, at det forholder sig ikke saaledes, at de unge Mænd stadig skulde begynde for fra. Det er jo ret naturligt, at en ung Mand maa tage fat og bruge sine Kræfter for at arbejde sig frem, men at Forholdene skulde stille sig stadig ugunstigere for ham, er ganske stik imod, hvad der virkelig er Tilfældet.

Jeg skal gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem for Skive (Carl Hansen), som talte om den foreslaaede ny § 10. Jeg vil indrømme det ærede Medlem, at heller ikke jeg tror, at denne Paragraf vil faa nogen større eller vidtrækkende Betydning, men der er jo dog Mulighed for, at der kan udvikle sig noget gennem denne Paragraf, og det forekommer mig i hvert Fald ikke, at de Ind-